

Huvudman

Huddinge kommun
servicecenter@huddinge.se

Ärendet

Tillsyn av Sågbäcksgymnasiet i Huddinge kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Huddinge kommun att senast **fredag den 24 november 2023** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande särskilt stöd samt distansundervisning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Om Huddinge kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Huddinge kommun ska vidta följande åtgärder

Anmälan och utredning av elevers behov av särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle före den 24 november 2023 informera samtliga lärare om skollagens bestämmelser om särskilt stöd samt skyldigheten att anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Av dokumentationen ska även en beskrivning av anmälningsförfarandet framgå. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § och 3 kap. 7 § och skollagen)

2. För varje anmälan om en elevs behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn, eller som redan har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats, ska rektorn starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden den 3 juli – 24 november 2023 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)

Fjärr- och distansundervisning

1. Se till att Sågbäcksgymnasiet upphör med att bedriva distansundervisning utan godkännande från skolinspektionen. (22 kap. 2-3 och 7-9 §§, 4 b kap. 3-5 §§ gymnasieförordningen (2010:2039))

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2022:11453) i de handlingar som sänds in.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser åtgärder mot kränkande behandling.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys vårterminen 2023 inlett en tillsyn av Sågbäcksgymnasiet i Huddinge kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Sågbäcksgymnasiet följer gällande bestämmelser om särskilt stöd, fjärr- och distansundervisning samt arbetet mot kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer den 14-15 mars 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. åtgärdsprogram. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet. Rektorn har lämnat in kompletterande svar på frågor till Skolinspektionen den 20 april 2023.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen

och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Anmälan och utredning av elevers behov av särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framkommer att alla elever med underkända betyg inte anmäls för utredning om behov av särskilt stöd till elevhälsan. I intervjun med lärare framkommer att elevhälsan skulle bli överbelastade om alla elever som riskerar att inte nå målen skulle anmälas. En lärare uppger att 70 % av eleverna som läser andra året har svårigheter att nå målen. Elevhälsans representanter uppger att alla elever med kursbetyget F inte har anmälts till elevhälsan och att de inte tror att alla lärare anmäler alla elever med behov av särskilt stöd. Vidare uppger rektorn att det kan finnas elever som inte är anmälda till elevhälsan. Rektorn uppger vidare att det finns flera elever som inte ligger i fas, och om skolan skulle anmäla alla dessa elever skulle det inte gå att hantera för skolan. Av Skolinspektionens dokumentstudier framgår att 41 elever på skolan har fyra eller fler underkända betyg samtidigt som Sågbäcksgymnasiet redovisar fem aktiva åtgärdsprogram under höstterminen 2022.

Av intervjuer med representanter för elevhälsan och rektorn framkommer att det inte alltid startas en utredning av särskilt stöd för de elever som anmäls till elevhälsan. Flera lärare uppger vidare att utredning om elevers behov av särskilt stöd inleds när det är fråga om omfattande insatser som eleven skulle behöva samt när det inte är uppenbart att problematiken enbart beror på hög frånvaro. Elevhälsans representanter förklarar att de flesta elever inte når kunskapsmålen. De beskriver att det är flera hundra elever som skulle behöva anmälas för utredning om behov av särskilt stöd. Representanter uppger att skolan och elevhälsan inte är tillräckliga för det. Flera representanter uppger att alla elever som har behov av att erhålla en utredning om särskilt stöd inte får en sådan utredning. Rektorn uppger vidare att det inte genomförs en utredning om särskilt stöd för alla elever som anmäls till elevhälsan.

Rättslig reglering

Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. (3 kap. 7 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att anmäla och utreda elevers behov av särskilt stöd.

Skolans dokumentation visar att det finns många elever med underkända betyg i flera kurser. Trots det finns endast fyra aktiva åtgärdsprogram. Det framkommer av utredningen att lärare och representanter för elevhälsan känner till ett flertal elever som de befärar inte uppfyller betygskriterierna och har behov av en utredning om särskilt stöd, men som inte har anmälts till rektorn.

Representanterna för elevhälsan uppger att de känner till elever som de bedömer har behov av en utredning om särskilt stöd, men där en sådan utredning inte gjorts. Såväl elevhälsan som rektorn uppger att det finns elever som har anmälts men där det inte har startats en utredning om särskilt stöd.

Om en lärare inte anmäler att en elev kan vara i behov av särskilt stöd, trots att det befaras att eleven inte kommer att klara de betygskriterier som minst ska uppfyllas och eleven getts stöd i form av extra anpassningar, finns det en risk att rektorn inte får kännedom om elevens stödbehov. I sådana fall finns det även en risk att rektorn inte startar en utredning om elevens behov av särskilt stöd. Om en elevs behov av särskilt stöd inte utreds sker inte heller ett samråd med elevhälsan och eleven riskerar att bli utan det särskilda stödet som eleven har behov av och rätt till enligt skollagen.

Fjärr- och distansundervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framkommer att vissa elever inom den grupp som benämns som "Klippan" får undervisning genom det digitala verktyget "Google classroom". Lärarna och rektorn uppger att dessa elever får fjärrundervisning genom online-lektioner i realtid. Av informationsinhämtningen och intervjuer med elevhälsans representanter och rektorn framgår att eleverna, som ofta är s.k. hemmasittare, får denna undervisning som särskilt stöd. Lärare beskriver att det är sju till åtta elever som har det undervisningsupplägget. Eleven som haft upplägget längst har haft det under två år. Rektorn har uppgett att elever som erbjuds fjärrundervisning på Klippan sitter hemma och arbetar medan lärarna undervisar via Meet, samt att en elev har fjärrundervisning endast på fredagar.

Rättslig reglering

Fjärrundervisning

I skollagen avses med fjärrundervisning: interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där elever och lärare är åtskilda i rum men inte i tid (1 kap. 3 § skollagen).

dnr 2022:11453

Fjärrundervisning får bara användas bland annat om det för viss undervisning inte finns någon lärare inom huvudmannens skolenhet som uppfyller kraven på legitimation och behörighet och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan, eller om elevunderlaget för en viss skolenhet är så begränsat att ordinarie undervisning inom skolenheten leder till betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för huvudmannen. (21 kap. 3 § skollagen)

Elever som deltar i fjärrundervisning ska göra det i lokaler som skolenheten disponerar och det ska det finnas en handledare (21 kap. 12-13 §§ skollagen).

En huvudman som avser att använda fjärrundervisning i ett visst ämne eller i en viss kurs i grundskolan ska fatta ett beslut om det. Huvudmannen får besluta om att använda fjärrundervisning för högst ett läsår åt gången (21 kap. 9 § skollagen).

Huvudmannen ska dokumentera ett beslut om att använda fjärrundervisning och till Skolinspektionen anmäla ett beslut om att använda fjärrundervisning. (4 a kap. 5-6 §§ gymnasieförordningen).

Distansundervisning som särskilt stöd

I skollagen avses med distansundervisning: interaktiv undervisning som bedrivs med informations- och kommunikationsteknik där elever och lärare är åtskilda i både rum och tid (1 kap. 3 § skollagen). Med informations- och kommunikationsteknik avses t.ex. kommunikation via dator med e-post. (Prop. 2019/20:127 s. 218)

Distansundervisning får användas i gymnasieskolan endast under de förutsättningar och med de begränsningar som följer av 22 kapitlet skollagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till kapitlet.

I utbildning där distansundervisning används får även andra former av undervisning användas (22 kap. 2 § skollagen). Det kan vara fråga om ordinarie undervisning, dvs. närundervisning, eller fjärrundervisning enligt 21 kap. Det kan alltså i en och samma utbildning förekomma flera olika undervisningsformer (Prop. 2019/20:127 s. 231)

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av stöd och hur det ska tillgodoses framgå. (3 kap. 9 § skollagen)

Särskilt stöd kan ges i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 22 kap. skollagen, om kraven i 22 kap. 7 § är uppfyllda (3 kap. 11 a § skollagen).

Distansundervisning får användas som särskilt stöd i gymnasieskolan för en elev som inte kan delta i den ordinarie undervisningen på grund av en dokumenterad medicinsk, psykisk eller social problematik, om eleven medger att sådan undervisning används (22 kap. 7 § skollagen).

dnr 2022:11453

Distansundervisning får endast utföras av en huvudman inom skolväsendet som efter ansökan har godkänts som utförare av utbildning där distansundervisning används. För att godkännande ska lämnas krävs att huvudmannen har förutsättningar att utföra distansundervisning av god kvalitet, och det kan antas att det kommer att finnas ett tillräckligt elevunderlag för att driva en stabil verksamhet. Godkännandet ska avse viss utbildning vid en viss skolenhet. Statens skolinspektion prövar frågor om godkännande. (22 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Sågbäcksgymnasiet bedriver undervisning genom digitala verktyg för ett antal elever där eleverna inte närvarar i klassrum utan på annan plats som inte disponeras av skolenheten.

Vid fjärrundervisning ska eleverna ges undervisning i lokaler som disponeras av skolan och får endast användas i vissa fall när det inte finns lärare som uppfyller kraven på legitimation och behörighet och huvudmannen inte lyckats anställa en sådan eller elevunderlaget är så begränsat att ordinarie undervisning leder till organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för huvudmannen. Vidare ska huvudmannen som vill bedriva fjärrundervisning till Skolinspektionen anmäla ett beslut om att använda fjärrundervisning. Ett sådant beslut har inte inkommit till Skolinspektionen vid tidpunkten för beslutet. Skolinspektionen bedömer att undervisningen som bedrivs på Sågbäcksgymnasiet för eleverna i Klippan inte uppfyller kriterierna för fjärrundervisning.

Den aktuella undervisningen ges till elever som särskilt stöd. Distansundervisning får användas som särskilt stöd i en påbörjad utbildning i gymnasieskolan för en elev som inte kan delta i den ordinarie undervisningen på grund av en dokumenterad medicinsk, psykisk eller social problematik, om eleven medger att sådan undervisning används. Mot bakgrund av hur undervisningen används på Sågbäcksgymnasiet bedömer Skolinspektionen att undervisningen ska betraktas som distansundervisning.

Distansundervisning får dock enbart bedrivas av en huvudman inom skolväsendet som efter ansökan har godkänts som utförare av utbildning där distansundervisning används. Det är Statens skolinspektion som prövar frågor om godkännande och ett sådan godkännande har inte utfärdats för Huddinge kommun. Skolinspektionen bedömer därför att Huddinge kommun redan på grund härav har brutit mot författningarnas krav för distansundervisning.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen). Huddinge kommun verksamhet vid Sågbäcksgymnasiet uppfyller inte författningarnas krav vad gäller anmälan och utredning av elevers behov av särskilt stöd samt

dnr 2022:11453

distansundervisning. Det finns därför skäl att förelägga Huddinge kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektorn, lärare och elever uppger att alla som arbetar i skolan motverkar kränkande behandling av elever genom att agera då en elev utsätts för kränkande behandling. Personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn som i sin tur anmäler detta till huvudmannen. För varje anmälan om kränkande behandling startas en utredning där omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna utreds och i förekommande fall vidtas de åtgärder som krävs för att förhindra att kränkande behandling i framtiden.

Rättslig reglering

Huvudmannen ansvarar för att personalen, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget, fullgör de skyldigheter som åligger dem i arbetet mot kränkande behandling. (6 kap. 5 § skollagen)

En lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Anna Malmenfelt.

Utredaren Johan Duvdahl har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredarna Caroline Turan medverkat.